

DIRECTOR
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:
Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

Unirea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foale bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Blajul și praznicul Unirii

— Considerații deplinirea sorocului —

Tinerimea din școlile Blajului, în frunte cu dascălii ei, cetățenii vechiului nostru centru de cultură, și reprezentanții tuturor instituțiilor naționale din cetatea românească dela Târnavă, sărbătorind astăzi aniversarea unirii pe veci a Ardealului cu Patria-Mamă, au venit aci, la istorica reședință a arhierilor blăjeni, la cuibul generator de simțiri înflăcărâte, cari au animat pe un Inocențiu Micu Clain, pe un Petru Pavel Aaron dela Bistra, pe Simion Bărnuțiu, pe Andrei Mureșianu, pe Ioan Micu-Moldovanu, pe Bunea și pe neînfricatul președinte de consiliu național dela 1918, nemuritorul de pie memorie mitropolit Vasile Suciu. Aci, sub acestea modeste arcuituri de lăcaș vlădicesc, s'au plămădit sugestivele comandamente, cari au trezit la viață națională și iobagii Transilvaniei de demult. Aci a încolțit, necurmata pâlpare a luminiișelor de sâu și în profirare cucernică de mătâni, luminoasa conviniere a latinității noastre, care a făcut din valahi Români și din iloți tribuni de oaste românească. De-aci, de sub acestea ziduri îngălbenite, au plecat preoții cu crucea în frunte" cari au răscolit Ardealul la 1848 și au spulberat taberele lui Kemény Sarkas și ale tuturor celor cari voiau sugrumarea și ștergerea noastră din catalogul neamurilor vii. Aci au descălecat din avion, în cap de iarnă, oimii oșelii ai României libere la 1918, făcând legătura peste Carpați, în ajunul măreței adunări dela Alba Iulia, când au căzut cătușele de veacuri în frații de acelaș sânge și graiu s'au putut imbrățișa într'o singură țară, sub un singur simbol de veșnică trăinicie. Acolo sus s'au pus la cale, în sfat de preoți, de profesori, de canonici, și de ofițeri ai regelui românesc întregitor de țară, punctele unirii dela Alba Iulia, cari preconizau unirea desăvârșită și eternă a Târnavelor, Mureșului și Crișurilor cu Bahluul, Siretul și Dâmbovița cea frățască.

E datorica firească a generațiilor de azi și tuturor celor de mâine și de totdeauna, să închine flamurile elanului național în fața acestor ziduri sfinte, cari au zămislit și au răscopt, prin veacuri, ideia românismului integral, pregătind Alba Iulia și închegarea granițelor dela Nistru până la Tisa, precum a visat-o poetul, el însuși cel elev al școlilor noastre.

Drapelele nenumărate, cari înviorează azi atât de sublim neguroasa zi de iarnă, sunt o dovadă că simțământul românesc este pururea viu nestins în inimile noastre; cheazășie de granit, unirea dela 1 Decembrie 1918 va fi durabilă și munții și fără putință de cutropire cât va veni o cruce pe acest castel și va răsuna o doină românească pe văile Ardealului străbun. S'o știe dela toți neodihniții revizionști și toți hrănitorii nădejdi nebune! — Trăiască România-Mare, și nedespărțită în veci!

Alex. Lupeanu-Melin

Război criminal

Ura dominantă în fierbere — Motivări ridicole — Lupta confesională și interesele neamului

(*) Duminica trecută s'au împlinit 17 ani dela unirea Ardealului și Banatului cu Patria-mamă. — Țara întreagă a prăznuit aniversara. Cu fast și entuziasm extraordinar. Plin de înțeles, în același timp.

Dușmanii au putut vedea voința dărză și unanimă a tuturor Românilor de a-și păzi pământul strămoșesc, cu prețul vieții. Pot fi și în România nemulțumiri. Pot fi certuri și sfășieri. Există însă o singură vrere covârșitoare: de-a păstra pe veci unirea făurită la Alba-Iulia!

În același timp, aceste serbări au fost o mare poruncă pentru toți fiii neamului nostru. Și anume: pace, armonie, bunăînțelegere frățască. De asta depinde puterea și tăria țării. Unirea sufletelor garantează trăinicia hotarelor. Mai ales azi, când zările lumii se întunecă, păcătulesc greu împotriva națiunii toți semănătorii de vrajbă și de sfășieri fratricide.

Adevăruri evidente, și de vitală importanță pentru viitorul neamului. — Totuși, suntem nevoiți să le subliniem din nou. Fiindcă tot mai sunt Români cari nu vreau să le înțeleagă. Simbriași ai sectarismului dominant, ei vreau cu orice preț război confesional. Cu cât noi ne arătăm mai pașnici, cu atât ura lor crește și întrebunțează mijloace de învrăjbiere tot mai abominabile.

Nu vorbim de limbajul cu care își necinstesc paginile publicațiilor așa zise „bisericești“. Nu-l băgăm în seamă. El denotă cel mult gradul de cultură al autorilor. — Decât țigănia vorbelor este înflint mai condamabilă îndărătnicia cu care repetă mereu insultele cele mai grosolane și mai idioate la adresa Bisericii unite și a conducătorilor ei. Nu-i destul că Papa e un simplu agent al ungarilor. Ci toată Biserica unită este vândută și ea Budapeștel, cu vlădici și credincioși devalma. Conștient și inconștient, ea lucrează împotriva intereselor românești. — Aceste aberații le scrie, fără pic de rușine, „Telegraful Român“, „Renașterea“ din Cluj și chiar „Revista Teologică“ din Sibiu. — De sigur, nu merită nici un răspuns. Noi n'avem nevoie de certificate de românism. Mangra n'a fost mitropolit la Blaj și nu noi ne-am vândut școlile guvernului unguresc!

Am putea chiar să ne bucurăm de această spumegare a urei. Ea provoacă în chip infalibil rezultate exact contrare celor scontate. Nimeni nu poate fi cucerit prin insulte. Ele nu dovedesc decât un lucru: că cel ce le întrebunțează nu are dreptate. Nu are argumente serioase și renunță anticipat la încercarea de a convinge cu puterea adevărului. Singura cale, totuși, dacă e vorba de refacerea unității religioase.

Se pare însă, că nu atât acest rezultat final îl interesează pe bătașii confesionali ai ortodoxiei. Pentru atingerea lui ar întrebunța, de sigur, alte mijloace. Mai evanghelice și mai cu efect. Ei vreau însă lupta în sine, cu orice preț și cu orice perspective. Motivele pe care le invocă pentru purtarea războiului, fac plauzibilă această pornire irațională. Iată câteva din ele.

S'a pornit o „luptă omerică“ împotriva „concordatului“. De ce? Fiindcă el primejduiește drepturile bisericii unite românești. Citiți bine: a celei unite, nu a celei ortodoxe. Citiți „Telegraful“ din 17 Noembrie și faimoasa broșură a d. Ghibul!

Același matadori pravoslavnici vreau cu orice preț vlădicie ortodoxă în Maramureș. Deși nu are credincioși. Deși are și ortodoxia destule alte treburi. De ex. să-și romanizeze parohiile pierdute în Secuime, și să pună stavilă sectelor cari o macină. Are în vechial regat eparhii prea mari, unde și-ar avea rostul o împărțire. Nu și nu; ea vrea în Maramureș. De ce? Ne-a spus-o „Renașterea“ dela Cluj: de dragul morților! Nu pentru cel vii. Ci morții trebuiesc porniți la război împotriva celor vii. Fiindcă aceștia sunt uniați. — Asta-i înțelepciune patriotică, nu glumă!

Ascultați încă un cap de acuză împotriva noastră. Am cerut și cerem dascăli de religia copiilor în școle. În interesul de sine înțeles al bunei educații. Măsură folositoare și ortodoxiei. — Citiți acum „T. R.“ din 24. XI. 35. Cu ce furie se năpustește la Preașf. Alexandru al Maramureșului, care a spus și el acest lucru într'un memoriu trimis guvernului. Cum răstălmăcește și cum exagerează, pentru a putea insulta întreagă biserica unită, ai cărei conducători sunt „slugi necugetate ale dușmanilor noștri de moarte“. — Așa grălesc elevii lui Mangra. Și în legătură cu un adevăr atât de elementar și evident!

Și nici aici nu-i isprăvită măsura sectarismului dominant. — „Renașterea“ din 24. XI. 35. denunță o nouă crimă uniată. Adecă: „Nu de mult s'a inaugurat noua clădire a școlii primare din Uloara de sus... El bine, cine oare avea datorica să consfințească acest act național-românesc, decât preotul ortodox? Și cum Uloara de sus — spune textual „R.“ — e pur greco-catolică, sarcina revenea C. S. S. Savu din Ocna-Mureșului. Când colo serviciul e făcut de pr. Metea (gr. cat. din Uloara de sus...)“. — Ați mai pomenit așa minune? Într'o parohie „pur greco-catolică“, preotul „gr. cat.“ are îndrăzneala de-a inaugura el o clădire pentru copiii gr. catolici și nu trimite după preotul ortodox din vecini! Pentru așa ofensă adusă cultului dominant trebuie pe-

apărat dus război împotriva uniștilor, până la distrugerea lor!

Așa gândesc și așa lucrează „marii români” dela Sibiu și dela Cluj, înainte și după 1 Decembrie. Vrem să credem că nu știu ce fac. E singura scuză ce li-se poate aduce. Altfel ar trebui osândiți fără milă, atât în numele dreptății ultraglate, cât și în numele neamului românesc, la stricarea căruia lucrează cu atâta îndărătnică înverșunare!

La vremuri noi — oameni noi. Perfect îndreptățită această dorință a păr. Leonte Opriș din nr. 45 a. c. al „Unirii”. Care dorință e și a multor altor slujitori ai altarului Domnului. Și cred că la apropierea acestui ideal ar contribui și următoarele două mijloace.

1. Pentru sinoadele protopopești *toți participanții* să vină cu catehezele model scrise gata (și nu numai unul, ori doi, designați). Așa se face în eparhia Lugojului de ani de zile. Și e foarte bine. Lucrările în scris ale tuturor le recenzează un frate preot însărcinat cu aceasta de protopop. *Leția-model* ținută cu elevii de școală cade sub altă critică.

2. Sinoadele protopopești să țină *două zile*, nu câteva ore grăbite și peste măsură încărcate (mărturisiri, predică, sf. liturghie, cuminecări, catheză, ședință sinodală, etc). Faptul nu e nou. Și cu atât mai puțin o imposibilitate. Ortodocșii țin, în multe părți, sinoade protopopești de două zile. La cele de primăvară participă și episcopii bisericilor, dând seama de socoțile bisericesti în fața tuturor. — Poate că asta dintr'un punct sau altul de vedere va fi ceva indezirabil. Dar: *Necessitas frangit — commoditatem!* (Păr. Sabin Olea).

Simplă întrebare. Mă gândesc la *Fondul de ajutorare momentană*, asupra căruia s'a făcut o întrebare în sinoadele protopopești. Adecă: să treacă ori să nu treacă la „Prima Ardeleană”? Vor fi mai avantajoase condițiile ori nu? Va fi mai sigur și mai eficace decât până în prezent? Asta nu s'a lămurit. Fapt e însă că majoritatea sinoadelor a opinat pentru.

Mă îndrept acum spre cei competenți în chestiuni de asigurare, și deci și în contabilitate savantă: nu era mai simplu să rămână toată socoteala la noi în familie, însă — dacă actuala formă e neîndestulitoare, — pe alte baze, simple de tot, ca bună ziua, fără rațiuni, fără cheltuieli inutile și comitete: pentru fiecare deces se reține suma de x lei din proximalul salariu, prin P. V. Ordinariat și cei loviți de durere își primesc fără multe formalități ajutorul necesar?

Singurul inconvenient e că n'ar fi tocmai „momentan” ci cu o întârziere de cel mult o lună. Dar având în vedere că nici în celelalte cazuri, prin actualul sistem, ori cel cu „Prima Ardeleană”, nu se face „petrecania” din „ajutor”, — cum s'a dovedit nu numai odată, pare se, — e mai bine să preferăm ceea ce se face mai ușor și mai simplu. Așa se practică de altfel și într'o altă dieceză din provincia noastră și încă cu succes.

Chestiunea acestui fond fiind de interes general ar fi bine să ne oprim puțin la ea. Să chibzuim și să ne lămurim. (Pr. Simion Rusu).

Icoană nouă

Cuvântul II. Sale Dr. V. MACAVEIU de sărbătorirea Unirii

Mărturisesc, că mă simțesc într'o nespuse de grea situație, atunci când sunt obligat, ca în câteva minute, ce-mi stau la dispoziție, să spun câteva cuvinte și cu prilejul acestui festival — pentru pomenirea memorabilei zile de 1 Decembrie 1918.

Pentru că ziua aceasta de 1 Decembrie este așa de bogată în fapte și amintiri, cari ar trebui rezumate cât de puțin măcar, pentru știința generației tinere, pentru reîmprospătarea avântului bătrânilor, pentru a fixa în sufletele celor de azi și celor de mâine, toată splendoarea, toată măreția, toată solemnitatea zilei, în care neamul românesc din Ardeal, Banat și Părțile Ungurene și-a „croit altă soartă”, și-a spus clar, respicat și liber, pe câmpia dela Alba-Iulia, prin glasul celor 100.000 veniți din toate părțile fostei stăpâniri ungurești — și prin votul celor peste o mie de

reprezentanți aleși în regulă — și-a spus voinea sa nestrămutată: ne unim pentru todeauna cu Patria-Mamă, cu România regelui Ferdinand!

Este așa de mare ziua aceasta, care a încheiat o epocă de istorie, ce a durat aproape 2000 de ani; și a deschis o epocă nouă, epoca neamului românesc întregit între hotarele Daciei Felix, Dacia dela Nistru până la Tisa.

2000 de ani, cari încep dela plămădirea neamului românesc, dela acel glorios Cesar al Romei, care a trecut cu legiunile sale Dunărea, la începutul veacului al 2-lea al erei creștine, pentru a prinde așezare aci alt popor — poporul dacoromân al străbunilor noștri.

Trecură apoi veacuri — epoca migrațiilor barbare, — veacuri triste întunecoase, cum spune cântecul ardelenesc, — cu mici licăriri de lumină în vremea întemeierii Principatelor, în vremea marilor voievozi cari s'au ilustrat cu sabia lor în istoria Europei și a creștinismului, cum a fost acel „atleta Christi” — atletul lui Hristos — cum Papa dela Roma îl numește pe voevodul Moldovei Ștefan Cel Mare. Și cum a fost acel Mihail, care a reușit pentru o clipă să schișeze o unitate națională, realizată deplin și pentru todeauna abia la 1918!

Ce grei și întunecați au fost anii stăpânirilor fanariotice! Ce grei au fost anii de tennis austro-ungar și de cniut rusesc! Până când sub Voda Ioan Alexandru Cuza se realizează prima etapă a unirii de azi: unirea celor două Principate! Apoi veni războiul pentru neatârănare, întemeierea Regatului, războiul balcanic, și în sfârșit marele război mondial, care sufletește ne găsea pregătiți, grație, în mare parte, acestor școli din Blaj, acestei biserici de aci din Blaj de unde, cum spuneam înainte de masă, se făurise cel dintâiu program de revendicări naționale, din partea aceluia care a fost nucele neamului și al bisericii sale, nemuritorul Inochentie Micu Clain, vlădica dela Blaj.

Și, în sfârșit, a sosit și ziua învierii neamului nostru din aceste părți: anul 1918 și ziua de 1 Decembrie!...

În mintea mea stăruie mereu icoana acelor zile, la care chiar Blăjenii au avut un rol de prima ordine; începând dela acela, care astăzi nu mai este între noi, Mitropolitul Vasile Suciu, și

□ □ Foia „Unirii” □ □

Destin blăstămat

Aiureli și gogorițe fatale, inspirate de cel Rău — Revizionism de care și noi suntem culpabili

de GAVRIL TODICA

Odinioară nu aveam pace de gogorița „Statului național unitar maghiar”. Și gogorița aceasta a devenit fatală pentru Unguri, îndemnându-i la nedreptăți și fărădelegi, cari mai pe urmă s'au spart în capul lor.

Azi începem a nu avea pace de gogorița „Statului național ortodox”. Și gogorița aceasta poate deveni fatală pentru Români, îndemnându-i la nedreptăți și fărădelegi, cari la urma urmelor se vor sparge în capul acelor cari le fac.

1. Dreptatea lui Dumnezeu e mai presus de egoismul și veleitățile șoviniste ale oamenilor, sau popoarelor. Nimic nu ne arată, că Românii au învățat ceva din dezastrul altor popoare. Ci continuă aceleași păcate și greșeli fatale. Ba încă în stil mai mare și în tempo mai grăbit, adăogând și bizantinismul fanariot și clocolismul vieții publice interne.

E o psychoză, o stare nervoasă morbidă, o profundă discordanță sufletească de a nu avea pace și liniște nici atunci, când le poți

avea. A te alarma de fantaziile delirante. A exagera, a preface în monstri lucrurile firești. A amesteca ceea ce nu trebuie să amesteci: religia, care e o chestie de conștiință individuală, cu statul care trebuie să fie al tuturor. A striga cu emfază: *Alea jacta est* și a îndemna la luptă...

Pentru cine? Contra cui? Pentru ce?

Firește, pe Românii ortodocși contra Ungurilor catolici și contra românilor uniști, cari țin cu Papa...

Di Ghibu e învățat care, cu argumentația sa anticatolică, înflăcărează congresele FOR-ului și pe președintele LAR-ului, convingându-i după plac, acuși că religia catolică e antinațională, acuși că e națională, d. e., la unguri. Noi suntem „proști” cari nu putem convinge pe nimeni și nu știm că revizionistii sunt și Ungurii calvini, unitariani etc.

Di Ghibu, cu studiile sale formidabile ca volum, dovedește și va dovedi, negru pe alb, că adversarii teribili ai României naționale-ortodoxe sunt Papa dela Roma cu acolișii săi unguri Serédi și Majláth. Dar că Germania hitleristă se topește de dragul ortodoxiei naționale române, sau că incursiunile bulgare dela frontiera dobrogeană sunt manifestări de simpatii ortodoxe, asta-i „scapă” marelui papisto-unitofob dela Cluj. Firește, că d. Ghibu e ff. învățat, care cu argumentația sa anticatolică înflăcărează congresele FOR-ului și stupefiază pe președintele Ligii Antirevizioniste. Noi suntem

ff. „proști”, cari nu vrem să știm că Papa cu acolișii săi au dript România în 1916, strâmtorind armata română în „Triunghiul morții”, iar Mackensen și Ludendorff, nefiind catolici, nu pot fi revizionisti, ci trăesc pe undeva în Germania, ca niște mari binevoitori ai României naționale ortodoxe.

Dacă ne întrebăm, că oare cu ce scop s'a anunțat lupta teribilă, prin strigătul: *Alea jacta est*, constatăm că ținta nu e bine precizată în studiile dlui Ghibu. Dacă nu ne înțelegem am putea-o defini ca: *exterminarea catolicismului din cuprinsul României, cu confiscarea unor averi*... Spre scopul acesta converg toate intențiile și pretextele¹⁾. Dar d. Ghibu e ff. învățat... care va preciza mai lămurit scopul, sau scopurile „preasfinte”. Așa simplu cum suntem noi, înțelegem doar atâta, că d. e. LAR neavând nici un rost să-și limiteze acțiunea la interiorul țării prin publicațiile sale adresându-se străinătății, în prima linie țării apusene în mare parte catolice, și-ar începe curios mistuna debilitând absurdități și începând la adresa Capului suprem al Bisericii catolice...

Dar să examinăm mai deaproape revizionismul și antirevizionismul.

2. Dacă România ar fi rămas definitiv

¹⁾ Vezi: descinderile inopinate ale d-lui Ghibu la institutele catolice din Simleu, Timișoara, Arad; combaterea demagogică a Concordatului și Acordului cu Roma; vexațiile neîncetate ale Bisericii române unite.

continuând cu atâția alții, dintre cari unii mai sunt și astăzi în mijlocul DVoastre.

Neuitată icoană a acelei zile! Conducătorii și fruntașii întruniți în sala, numită azi a »Unirii« — mulțimea celor 100 000 pe tot întinsul câmpiei deasupra cetății, unde a fost întemnițat și tras pe roată Horia! — Urmașii acestui Horia și ai Iancului, — Moșii, în stralele lor albe, alăturarea cu gardiștii naționali dela Blaj, înșiruiți pe zidurile cetății, străjuind cu ochi de vulturi și adormecând depărtările și drumurile, pe cari se scurgea în retragere, ca un pohod na Sibir din poezia lui Alexandri, oastea odinioară așa de mândră a lui Mackensen!

Deasupra cetății lui Mihail plutea nevăzută genul neamului, și în sufețele celor de pe pământ pătrunsesse fiorul noii cetățanii, în patria liberă și mărită, precum și hotărârea fermă de a jertfi totul pentru apărarea ei, în toate veacurile ce vor să vină.

Comemorând astăzi această zi, cu entuziasmul care răsundă dela un capăt la celălalt al țării, desprindem din voința acestui neam aceeași hotărâre: de a păstra pentru totdeauna ceea ce am dobândit cu atâtea jertfe; jertfe de dincoace și de dincolo de Carpați; jertfe comune, cari vor fi totdeauna cheagul unității noastre naționale. Jertfe, pe cari nu vom pregeta a le aduce și în viitor, pentru a apăra un patrimoniu care este al nostru și la care zădarnic mai râvnesc cei ce nu pot uita, că 1000 de ani ne-au stăpânit aci și ne-au ținut sub călcâiul lor.

Astăzi, ca și la 1 Dec. 1918, noi ne afirmăm voința noastră, de a fi și de a rămâne veșnic uniți, trimițând aceasta vorbă și celor ce se frământă cu gânduri de revizuire, spunându-le, cu Dante: lasiate ogni speranza (lăsați ori ce speranță), pentru că peste hotarele de astăzi ale neamului românesc nu se mai trece — nici odată.

Nici odată!

Aludul iarăși în sărbătoare. Păr. călugăr franciscan Dr. Dominic Neculdeș a ținut în zilele de 20—24 Nov. misiuni sfinte în orașul nostru, invitat fiind de reuniunile religioase gr. cat. din acest oraș, federalizate

sub conducerea „Agrului“, în fruntea cărui se află d. Dr. V. Fodor.

Biserica nu a fost încăpătoare, să primească mulțimile; era fericit ce-l ce ajungea în curtea bisericii chiar. S'au împărțit 1597. La mărturisiri au ajutat Părinții: Protopop Bucur, Paroh R. Pop; preoții din loc Păstrav, Belu, Codarcea — Aludul de Sus, Brinzău — Ciumbrud, Morar — Măgina, Pop — Sâncral.

Duminecă s'a ținut procesiune euharistică atât de bine organizată de Prof. Hulea, încât lumea nu avea cuvinte de admirație. La această marea procesiune, în fruntea căreia muzica militară a Bat. VI. V. m. lăuda pe Domnul, au luat parte peste 5000 oameni din Alud și satele din jur. Binecuvântarea euharistică dată în plată de pe un altar improvizat — a stors lacrimi de adorație, iar predica din plată a Pr. Cuvioșel Sale a fost punctul culminant a misiunilor sfinte.

Dacă voiu aminti, că în 23, Păr. misionar a ținut o conferință pentru elevii gr. cat. a liceului de băieți, gimnaziului de fete și școlii de arte și meserii; dacă voiu raporta, că în 24 după masă, același Păr. s'a coborât și la cel mai amărățel dintre oameni, la cei 120 robi ce-și ispășesc multe crime în temnița grea din Alud, să le aducă și lor mângăierea lui Hristos, după care s'au spovedit și Luni s'au caminecat și acești fii rătăciți; dacă va glăsuși cronica mea și despre conferința ce a ținut-o tot P. C. Sa Luni preoților adunați în sinod despre demnitățile chemării preoțești; și voi pomeni sf. Liturgiile și predici ținute la Sanator călugărilor; voi spune, că s'au colectat pentru biserică sf. Francisc din Oradea 5500 Lei; s'au distribuit câteva sute icoane sfinte, rozare, cruci, medalii; și că se va forma aici ordinul terțiar al sf. Francisc, — mi-am împlinit rolul de cronicar. (Păr. I. Belu).

Nici un echivoc! Cântecul vechi despre absența catolicismului din viața publică, a fost redus zilele acestea la adevărata lui valoare de contele Stolberg, președintele general al organizațiilor social-creștine din Cehoslovacia. Totodată a precizat și anumite

stări de fapt pe cari numai precizate n'ar vrea să le știe cel ce operează din răspuneri să facă rău Bisericii Domnului.

„A lucra pentru transformarea creștină a vieții publice nu e „catolicism politic“, ci e un drept și o datorință a oricărei organizații inspirate de creștinism. Precum odinioară se vorbea de „clericallism“, așa acum se vorbește cu preferință de „catolicism politic“. E același cântec de flăcău al dușmanilor Bisericii din toată vremea. Catolicismul nostru nu e determinat de rațiunile politice. Ci invers: politica noastră e determinată de convingerile noastre politice. Noi nu voim un catolicism „politic“, voim în schimb o politică „catolică“. Respingem catolicismul politic. Cu politica catolică ne mândrim“.

Doi poziții bine definite, cari nu admit nici un echivoc. Ceeace nu înseamnă că vechiul cântec de flăcău nu va fi reluat iarăși și iarăși. — Ca totdeauna, și ca pretutindenea când e vorba de a lovi în Biserica Romei.

Știri mărunte

Roma și Răsăritul. Amăsurat obiceiului său, Sf. Părinte primind în audiență pe participanții la congresul național de studii romane, le-a adresat o seamă de cuvinte pline de miez despre raporturile dintre Roma și Răsăritul creștin. În acest ansamblu de idei, Vicarul Domnului a reliefat îndeosebi împrejurarea că Roma, ca centru al răspândirii credinței, are dreptul să pătrundă oriunde se află suflete, pentru că-i vorba de propagarea adevărului integral, a iubirii creștine și a binelui. Întrucât cercetările științifice stau în slujba acestui ideal, nu fac altceva decât să arate încodată cât de adevărată e vorba filozofului antic: Ens, verum et bonum convertuntur. (= Ființa, adevărul și binele una sunt).

Jubileul unei parohii române unite de peste ocean. Ziarul român America din Cleveland, Ohio, aduce știrea că parohia noastră din Detroit, Mich., și-a prăznuit, în 20

legată prin pacea separată dela Cotroceni, din 7 Maiu 1918, oare ce ar fi făcut?

Ar trebui ca aici să pun numai întrebarea, iar răspunsul să ni-l dea admiratorii obsedați ai d-lui Ghilbu, sau d. Gh. însuși. Dar fiindcă nu vorbesc în ipoteză, ci în baza unei realități trăite, ușor aș putea cita un mănunchiu de texte din presa noastră, câtă se putea exprima în acele zile de restriște, câte s'au scurs din Maiu până în Noemvrie 1918. Aceste texte ar forma un volum respectabil, cu multe file apte să calmeze pe toți antirevizioniștii cugetători.

Au fost zile de adâncă durere și de perspective triste pentru toți Românii bine simțitori. Durere și întristare naturală, pe care și eu însumi nu o puteam atenua decât prin recomandare de activitate productivă încordată, prin recomandarea unei limbi universale, în scopul de a reduce fricțiunile de limbă dintre popoare, admirând în acest punct unitatea limbii sacre a Bisericii latine²⁾.

E știut însă, că idelle mari dela oameni mici — nu prind. Idelle aceste, precum și propunerea mea³⁾, ca frontierele statelor să se conformeze realităților etnice, iar armatele permanente să se transforme în armate con-

structive și productive — cred că sunt valabile și azi — sau vor fi și în viitor — pentru promovarea sentimentelor de pace și de bună înțelegere între popoare, cu eliminarea idellor revanșarde.

Fapt e, că în structura socială și mentalitatea actuală a indivizilor și popoarelor durerea, în caz de dezastru național, e ceva natural, și trebuie să o înțelegem cu toții.

Și în cazul acesta eram noi, Românii, în semestrul Maiu—Noemvrie 1918.

Ca un ecou din multele accente de revoltă și de durere reproduc câteva pasagi din paginile 260—267 ale căpitanului Băgulescu, Zile de energie, ed. II, București, 1919:

„Aerul clocotește de strigăt: Răsunare! Răsunare! Dreptate! Conștiință!“

„De după flecare copac, de sub flecare cruce, gem sufletele sbuciumate ale celor morți de gloanțele și obuzele dușmanului, gem fiindcă până în mormânt au ajuns strigătele celor de acasă, plânsul copișilor, jalea părinților, jefuși, schingiați, alungați din casele lor, tremurând sub cerul de plumb, privirea de ghiață și cnutul de foc al „tovarășilor“ aliați — Ruși.

— Dreptate! Pădurea ruptă de obuze strigă, dealul sfârticat mugeste, pe vale riul spumegă și urlă de mânie:

— Răsunare! Dar pe pământ pare-că nu este nimeni, care să ne audă. Și cum toți din țara noastră, dușmani s'au aliați, deopo-

trivă ne asupresc, nu avem cel puțin un martor, care să cântărească suferințele noastre.

„Soarele răsare înroșind zarea.

„Hei, astru dătător de viață! Numai depărtarea îți salvează existența. Altfel, de mult nimicnicia omenească, prin fel și fel de terțipuri, ar fi căutat să te facă proprietate normală pentru unii, să te închidă, sau punându-te în lanțuri, să servești la topirea metalelor din furnalele lui Krupp.

„Un glas din infinit îmi răspunde rar și deslușit: Pe planeta, unde Hristos a fost omorât și tâlharul liberat, țara ta nu putea avea altă soartă.

„Tot ce nu e permis și condamnat pentru individ, este bun și legal pentru Stat. Statele sunt legate între ele prin cea mai mășavă legătură. În umbra granițelor și în umbra ospitalității celuilalt, flecare contra celuilalt uneltește. Individul da, dar Statul față de Stat, nu cunoaște astăzi altruismul.

„Mă numesc Timpul; prin gura mea vorbește experiența secolelor“.

Din cele precedente se vede că după dezastrul național durerea ne era mare. Și era firesc să fie așa.

Din aceeași perspectivă, general-omenească, vom examina, cu proximalul prilej, și revizionismul unguresc.

²⁾ Vezi ale mele Convorbiri Științifice, anul II (1918), pag. 56—59, 86—91 și mai ales 100—106.

³⁾ Făcută și înaintată Biroului internațional de Pace, Berna, în 6 Sept. 1914. — Un comunicat am adresat și ziarului Universul, dar scrisoarea mi-a venit îndărăpt. — Vezi: Convorbiri Științifice, III, pag. 81—82.

Oct. c., jubileul de 20 de ani de existență și rodnică activitate creștinească-românească. La serviciul divin, slujit de preoții L. Fogaș (din loc), G. Băbușiu din Cleveland și V. Marchiș din Aurora, au asistat peste 500 persoane. La banchetul ce a urmat, numeroșii oratori au relevat o mulțime de momente înălțătoare din trecutul acelei parohii în care în toată vremea a stăpânit cea mai perfectă bunăînțelegere între păstori și păstoriții lor. Așa s'a făcut că pe lângă toată criza ce bântuie și pe acolo, acea parohie și-a renovat complet biserica, cheltuind sume enorme. Și cu toate acestea în loc de datorii, are frumoase fonduri reale, crescute și cu însemnatele donații din ziua jubileului. — Declamațiile copiilor parohienilor și doinele d. Ionescu au potențat la extrem dorul după »Olcontrea«, storcând lacrimi calde din ochii tuturor. Mai ales a bătrânilor cari retrăiau din nou vremile și emoțiile tinerețelor de pe meleagurile ardeleno-bănățene.

Pe altarul patriei. Contra sancțiunilor decretate de Liga dela Geneva împotriva sa, Italia a început războiul de apărare. În fruntea celor cari înțeleg să aducă jertfe în acest scop, din curată iubire de neam și țară, stă regele Victor Emanuel și clerul superior italian. Regele a oferit, — după informațiile agenției »Rador«, — o mare cantitate de lingouri aur și argint, iar marii ierarhi dela Veneția, Triest, Palermo și Geneva au dăruit spre acelaș scop crucifixe, medalii și lanțuri de aur. — Și e mai mult decât sigur că pilda acestor ierarhi va afla imitatori în tot cuprinsul patriei Sărăcuțului din Assisi și a lui Dante.

Locale. Duminica viitoare, a Sfinților Strămoși, va predica în catedrală Cl. Dr. Augustin Popa, profesor la Academia teologică.

— La 1 Decembrie Blajul a prăznuit, cu pompă rară și entuziasm clocotitor, aniversarea *adunării dela Alba-Iulia*, care a unit Ardealul pe veci cu Patria mamă. Sa vădit acest caracter de mare solemnitate începând cu liturgia din catedrală, pontificată de p. prepozit Iacob Popa în sobor strălucitor de preoți. Au asistat toate autoritățile. A cântat corul catedralei, sub conducerea d. prof. C. Cherebeșiu. — După liturgie, o frumoasă defilare pe străzile pavozate: școalele toate, cu drăpele fălătoare în frunte și cântând imnuri patriotice; apoi grupurile de preregimentari în marș cadențat și, la urmă publicul. Manifestanții s'au concentrat în curtea Castelului mitropolitan, pe balustrada căraia se găseau reprezentanții autorităților, în frunte cu Il. S. Dr. Victor Macaveiu, vicarul capitular. Tâlcuind sentimentale tuturor, d. Al. Lupeanu, președintele desp. »Astrei« care a organizat întreaga serbare, a rostit cuvintele înaripate, ce se găsecc în fruntea acestui număr al »Unirii«. I-a răspuns frumos, cuprinzător, p. Vicar. După masă un frumos *festival patriotic* în sala de gimnastică a liceului de băieți. După »Imnul regal«, cântat de corul Catedralei, d. Al. Lupeanu a deschis ședința festivă printr'un cuvânt potrivit. P. vicar Dr. V. Macaveiu a spus apoi cuvântul Blajului la această zi istorică. Au mai vorbit: d. Prefect al județului; lt. colonel Iotta, maior Bărbulescu și d. Gr. Pădureanu în numele primăriei. A urmat apoi un prea-frumos program artistic-muzical: cântări, versuri, dansuri naționale, toate corurile și toate școalele noastre întrecându-se în producțiuni cari de cari mai frumoase. — Sala, tixită ca la zile mari, a aplaudat îndelung și s'a depărtat cu suflet înălțat dela acest admirabil festival.

— Marți seara artiștii în turneu dela »Comedia« au jucat în sala de gimn. a liceului de băieți piesa polițienistă *Procurorul* de I. Bradley. — Publicul prezent a ovaționat călduros piesa și pe artiști.

† Prof. Nicolae Pop Miercuri, în 4 Decembrie, a trecut la veșnică odihnă acela care a petrecut pe pământ 77 ani de harnică și neodihnită muncă: fostul profesor al școlii noastre normale de învățători: Nicolae Pop. — Fiu de plugari frunțași din Ohaba Secașului, prin muncă și vrednicie pilduitoare, adormitul în Domnul a ajuns cinstit preot la altarul Domnului și luminat dascăl al bătrânelor școale din Blaj. Decenii de-a rândul a introdus el în tainele științelor naturale atâtea legiuni de învățători, cari au împânzit Ardealul înainte și după unirea cu Patria-mamă. Tot dela el au învățat atâtea generații de preoți rânduiala unei gospodării care să servească drept pildă de urmat pentru toți credincioșii din parohie. Priceperea lui desăvârșită în această materie o dovedește excelenta și valoroasa lui carte: »Economia rurală«, pe care Ministerul Instrucțiunii însuși a găsit-o vrednică să o tipărească, în a doua ediție, pe cheltuiala Statului. — Muncind cu atâta devotament pentru interesul obștesc, regretatul N. Pop nu și-a uitat nici o clipă nici de ai săi. A fost un admirabil și venerabil părinte de familie, sădind în sufletul copiilor aceleași virtuți de simțire creștinească, de modestie, simplitate și harnicie, cari l-au împodobit pe el toată viața. — Pe acest vrednic fiu al său l-a așezat Blajul spre veșnică odihnă, în chiar ziua Sf. Ierarh Nicolae, al căruia nume l-a purtat. Pentru el cerem dela Domnul să-l așeze în locașurile dreptilor și cu dreptii să-l numere. — Odihnească în pace!

Maică sufletească. Știe toată lumea ce-i aia: părinte sufletesc. Puțini se vor fi gândit însă că poate fi și maică sufletească. Și totuși e posibilă și ipostaza aceasta. Dovadă bătrîna *Iosefina Dupont*, trecută la cele veșnice în Waltzig (Franța) la 23 Octombrie c. Numita s'a născut la 1852, și de când a putut să slujască, tot slujnică a fost la o familie din Paris. După războiul mondial, s'a reintors în satul nașterii sale și cu bănișorii săi albi strănși pentru zile negre a susținut la școală băieți săraci cu chemare spre preoție. Cu puțin înainte de a închide ochii, »băieții« s'au adunat lângă patul ei de suferințe să-și exprime mulțumirile bunicuței care-i ajutase. Și »măicuța lor sufletească« (cum o numiau dâșii) a fost fericită. Atunci a trăit cele mai fericite clipe din viața ei, cum singură a mărturisit. Și avea de ce: nu mai puțin de zece preoți, »copii de-ai sufletului său«, îi străjuiau patul cu lacrimile celei mai sincere iubiri și venerații în ochi.

Telefonul »Unirii«

P. Reghin. N-am auzit nimic de vreo schimbare în chestiunea pelerinajului la Roma, plănit pentru Buna-vestire viitoare. Credem că nici nu va fi. Seminarul s'a și deschis și funcționează. Biserica din Forul lui Traian ne așteaptă. Până atunci va trebui să avem și mitropolit. Așa că nimic nu ne împiedecă să facem atunci în Cetatea lui Petru o manifestație românească de proporții mari, așa cum cere importanța momentului. Și interesele neamului.

I. Sibiu. Felicităm pe preacucernicia »Telegrafist«, cari au reușit să pună mâna și pe »Revista Teologică«. Se resimte asta în ultimul ei număr. Scrie serios și documentat, ca... »Telegraful«. Și e ascuțită la cap, ca un stâlp de telegraf. Nu poate pricepe nici ea, cum nu înțelege nici »T. R.«, cum vine vorba aia: să lauzi ce-i bun și să îndrepti ce-i rău. Asta li-se pare o contradicție teribilă, pe care o coasă și descoasă în toate chipurile. De sigur, fiindcă la ei așa ceva e de neînchipuit. Canonul bizantin poruncește, anume, să lauzi pe cei mari totdeauna, fără încetare și fără măsură. — De altfel se pare că mai nou vânează contradicții. Fiindcă mai găsesc și altele, tot atât de sdravene. Ci-că d. Valer Pop la Carei iscălește moțiune împotriva avortului pe ca. e il legiferază la București ministrul Valer Pop. Deși bine știu, că adevărul e cu totul altul. Și anume: ministrul Valer Pop a reușit să apropie textul codului penal de punctul de vedere creștin în măsură mai mare decât au cerut ierarhii ortodocși. Ierarhia pravoslavnică, în chip oficial, s'a declarat mai puțin creștină, în chestiunea avortului, decât mireanul Valer Pop. Care a știut convinge și pe mireni din Corpurile Legiuitoare să fie mai creștini decât Prelații ortodocși. Asta-i adevărul. — Dar pentruca să-l vadă, »Telegraful« și »Revista Teologică«

Tipografia Seminarului Teologic gr.-cat. Blaj

vor trebui să facă de multe-ori încă drumul Maglavitului. Cine știe, doar' doar' se vor mai lumina nițel!

B. Cluj. După »Lumina Satelor«, era fatal să sară în apă și »Telegraful Român«. Și »Telegrafistii« cred, cu adevărat orbeste, că tânărul Ioan Turc din Blaj a fost orb din naștere și s'a vindecat, prin minune, la Maglavit. Pe când adevărul e așa cum a scris »Unirea Poporului« dela 1 Decembrie: »numitul tânăr n-a fost nici odată orb. Totdeauna a avut vederea slabă, așa cum vede și acum, întors dela Maglavit«. — Ei, dar ce să faci? Dacă n'ai alte minuni mai bune, bună e și asta. Vorba neamțului: La nevoie, Scaracochi mănâncă și muște!

Oficiul parohial Săuca. Am primit 400 Lei, abonament pe 1932 și 1933.

Oficiul parohial Sieu-Măgheruș. Confirmăm primirea abonamentului pe anul curent.

Parohia Romuli. Am primit abonamentul pe anul curent.

Biserica română unită Iojib. Am primit 500 Lei. Abonamentul e achitat până la 31. XII 1936.

Convocare

Acționarii Cassei de Economie s. p. a. din Blaj se invită la adunarea generală extraordinară, ce se va ține în Blaj la 28 Decembrie 1935 orele 3 d. m. în localul institutului, Strada Regina Maria cu următoarea

ORDINEA DE ZI:

1. Stabilitatea capabilității de a hotărî.
2. Votarea fuzionării institutului cu Cassa de Păstrare Târnava s. p. a. Sighișoara, cu Banca Economică s. a. Diclosănmărtin și cu Banca Economică s. a. Hususău.
3. Modificarea statutelor în conformitate cu deciziunea 5262/935 a Consiliului Superior Bancar.

Blaj, la 5 Decembrie 1935.

CONSILIUL DE ADMINISTATIE

În senzul statutelor drept de discutare și votare are numai acționarii, ale cărui acțiuni au fost depuse cel mai târziu până la 27 Decembrie 1935, la cassa institutului, sau la cassa Băncii Economice s. p. a. Diclosănmărtin și pe seama sa a fost extradat corespunzătorul bon de depunere.

A apărut

„CALENDARUL DELA BLAJ“

pe 1936

cu coperta în trei culori, mai bogat ca totdeauna. Prețul 12 Lei plus porto.

Se află la

LIBRĂRIA SEMINARULUI din Blaj

TURNATORIE DE CLOPOTE

FRITZ KAUNTZ

fost

SCHIEB & KAUNTZ
Sibiu — Str. Morilor 2

Livrează clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de prima calitate ca înainte de războiu, eșuate în mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale!

Pe scrisori rog a se indica adresa precisă